

ERA NOTÍCIA:

Promocionar eth Pirinèu

Era passada setmana, es representants des institucions catalanes e franceses, se reuniren enes jornades d'Estudis Turístics de Montanha organisesas pera Associacion Catalana d'Estacions d'Esquí e de Montanha e era Confederation Pyrenéenne Thermale Touristique et Climatique damb er objectiu d'arribar a un acòrd entà hèr ua promocion conjunta deth Pirinèu de cara ath torisme.

Assistiren ad aquestes sessions eth Secretari Generau dera conselheria de Torisme, eth President dera Diputacion, era Diputada ath Parlament, Diputats Provincials, eth President deth Conselh Comarcau, eth delegat dera Generalitat en Lleida e alcaldes d'Aran.

Per part francesa i assistiren diuersi senadors, diputats e alcaldes des regions de Midi Pyrenées, Haute Garonne, Ariège, Haute Pyrenées et Pyrenées Atlantiques.

Es tèmes que se tratèren hègen referéncia principauments as comunicacions, estacions d'esquí e aigües termals.

Es conclusions d'aquestes sessions que comencèren eth passat deluns ena estacion francesa de Superbagnères tà acabar eth dimèrcles ena de Baqueira Beret, tardaràn encara uns dies en redactà-se, però eth resultat des negociacions pòt considerà-se molt positiu, ja qu'es propòstes seràn reconsiderades, e coma conseqüència se poderàn determinar es accions qu'an de portar a terme es institucions entà conseguir aquesta promocion conjunta des Pirinèus.

IMPRESI SENSE ADREÇA

EDITORIAU

Era clau deth Pirinèu

Es Pirinèus, frontèra naturau ei eth tèma de referéncia continua enes projèctes de vacances des dus estats de contacte. Ei evident qu'es contactes auuts son basicaments de caràcter econòmic e qu'era economia non va jamès soleta senon qu'apòrte tot eth contengut culturau e que calerà surveilhar era promocion dera personalitat pròpia en toti es tractes que s'agen.

Existie, diden es erudits, ua cultura, en sòn temps agermanada en tot eth Pirinèu. Es òmes dera montanha auien en plan d'ocasions desafiat es acòrds interestatals entà establir relacions de cooperacion mutua pes montanhes.

Era Val d'Aran, plaçada en còr deth Pirinèu siguec tostemp un lòc de ressonància e de referéncia en toti es tractats. E ara un viatge mès era Val d'Aran ei considerada era CLAU DETH PIRINÈU en tot èster lòc d'amassada entre es dues comunitats vesies entà promòir un reforçament econòmic damb era voluntat expressa d'evitar qu'es frontères separen as pòbles.

Ua naua potenciacion econòmica qu'a de produir mès benestar en toti es parçans pirinencs.

Marcha Beret 88

Eth propèr dimenge 31 de Gèr aurà lòc era 11aua. edicion dera marcha d'esquí de fondo ena estacion de Beret.

Es participants poderàn escuélher entre tres distàncies diferents: 7, 20 o 35 quilòmetres.

Era pròva de 7 qm. que s'a introduit aguest an, ei dirigida a toti aquerí que non an participat jamès en ua pròva d'esquí de fondo, e entàs participants qu'an menos de 18 ans.

Eth numerò de participants encara non se pòt calcular, però se pense en ua mieja de 500 a 700 esquiadors procedenti de tot er estat espanhòl e der estrangèr.

Era Marcha Beret, ei era prumèra deth calendari dera Liga Catalana d'Esquí Popular de Longues Distàncies, d'enguan. Ues autes pròves organísades son es següentes: Marcha Pirineus 88, eth 7 de hereuèr, Pallars eth 6 de Mars e era Tuixent- Vança-Port del Comte eth 23 de Mars.

PARTICIPA !

HÈNT LITERATURA ...

ETH JOEN E ETH SAUMON

I auie un còp un joen que se cridaue Taichi.

Un polit maitin treiguec der arriu un gròs peish, un gròs saumon qu'auie tornat a pujar per arriu. En véir eth polit peish, Taichi, eth joen pagés n'auèc pietat: "Ei cruel aucir aguesta mare saumon qu'a tornat entà aciu entà mèter es sòns ueus"...

E le tornèc entar aigua.

Peth ser, eth joen qu'auie sopat, s'anaue a mèter en lhet quan entenec a quaqu'arrés tustar ena pòrta. La dauric e ua polida gojata ère quilhada ath sòn deuant, en tot demanà-li que la deishèsse passar aqueth ser en casa sua.

Londeman quan se lheuèc, era gojata auie preparat er esdejoar. Lauèc ròba, limpièc er ostau, s'encuedèc des faenes dera casa.

Non se n'anèc, s'installèc a viuer en çò deth joen.

Un dia era gojata li diguec:

- Me vòs per hemna ?
- Òc, responec eth joen.

Viuien molt erosi, mès entà Taichi i auie quaqu'arren de misteriós: en cada minjar, era hemna li servie saumon. Taichi non sabia com era hemna conseguie cada dia aqueth peish tan car.

Un dia, hec a véir que gessie entà poder descorbir eth secrèt dera hemna. Pera pòrta qu'ère miei daurida veiguec sorprenut com era hemna metie ueus laguens d'un farrat de husta. Eren ueus de saumon.

Eth joen hec un crit d'estonament. Era hemna se virèc de cap ar òme e li didèc tristament:

- Sò eth saumon que tornès entar aigua. Sò venguda entà tornà-te eth tòn favor. Ara que ja sabes qui sò, non pogui quedà-me mès aciu.

Dempús d'aquerò, correc dehòra e sautèc laguens der arriu. Taichi que corrie ath darrèr veiguec un polit saumon que nadaue arriu ensús.

Des d'aqueth dia, eth joen non tornèc a minjar saumon. Eth qu'auie compassion per toti es animaues viuie erós. Non sabi pas se se tornèc a maridar.

TADA, Kazuko.: Contes Populars d'un País de Nèu.

Libres que parlen d'Aran

Autor: Teresa Pàmies

Títol MATINS DE L'ARAN

Editorial Pòrtic. Col. El Brot

Barcelona 1982

Aguesta ei era referéncia bibliografica deth libre de Teresa Pàmies, neishuda en Balaguer er an 1919. Escritora autodidacta e d'arraïcs pageses, ei popular peth sòn estil dirècte e vocabulari sencilh qu'arribe tamb facilitat a toti es sòns lectors.

A publicat dejà quinze libres en lengua catalana; era major part experiéncias dera sua generacion, dera guèrra, der exili...

Prèmis "Josep Pla" e "Joan Estelrich", e un segon lòc enes prèmis "Sant Jordi", "Ramon Llull" e "Prudenci Bertrana".

Collabore en diari AVUI des dera sua aparicion, e es sòns articles desvelhen interessantes polèmiques entre es lectors.

Aguest libre qu'aué vos presentam "Matins de l'Aran" ei compost per dètz narracions qu'an coma marc dètz pòbles dera Val d'Aran. Son dètz istòries diferents vinculades sonque ath paisatge e as contingéncias meteorològiques que son tant imprevisibles com es incidéncias ena vida personal.

Cadun des capítols ei en cèrta mesura un mistèri. Eth lector se i trobarà implicat sense voler.

Aguesti maitins an per escenari com auem dit, un lòc dera Val d'Aran, pòbles deth Naut, deth Miei e deth Baish Aran.

Es protagonistes non son gent importanta però òc interessanta en aspècte uman, es protagonistes son pagesi, pastors, joeni, vielhs, toristes, cans, plantes, arrius e pics de montanha, eca...

"Matins de l'Aran" non ei un libre de viatges o ua guia de excursions. Ei un libre non sonque entretingut senon divertit pes peripècies des protagonistes reals o inventadi, e per estil damb eth que Teresa Pàmies mos conde es hèts, damb ua barreja d'umor e ironia.

Possiblement dempús de liéger aquest libre auésquetz eth desir de caminar per Aran.

Es dètz pòbles que descriu podetz visità-les, encara qu'es causes que li passèren a Teresa Pàmies non poguen repeti-se.

Aguesti hèts irrepètibels son es que constituïssen era part mès apassionanta d'aquest libre.

A continuacion auetz un fragment des paraules dera autora en "preambul" deth sòn libre:

... "Dètz maitins d'Aran que condensen quaranta dies de vacances en ua tèrra privilegiada pera naturalesa e negligida pes govèrns. Dètz narracions que jo voleria literàries.

Aci les auetz, amics lectors. Auia besonh d'escriué-les entà liurà-me de tot eth cansament físic e er espant que me produïren es mies imprudéncias.

Sonque voleria que quan me liegessen compartíssem amassa era admiracion peth paisatge aranés e era curiositat que desvelhe era observacion dera gent, es plantes viues, es animals amics der òme e era relacion dubèrta entre eri.

De tot i a en aquestes planes escrites per curiositat, era curiositat pes causes quotidianes, es mès insignificantes prò totemp inèdites..."

INFORMACIONS

CLASSES D'ARANÉS

Eth Centre de Normalisacion Lingüística oferís classes d'aranés gratuïtes a dus nivèus.

NIVÈU A.- Tà non aranesiparlants.

S'estàn hènt classes setmanaus enes principals poblacions araneses.

NIVÈU B.- Tà aranesiparlants

S'aufrissen classes intensiues tà grops de mínim 5 persones e màxim 7. En dètz dies de classe diària d'ua ora e mieja de duracion, s'apren a escriuer er aranés.

Se bèth grop vò aprofitar aguesta ocasion, eth Centre de Normalisacion Lingüística desplaçarà un professor ath lòc demanat enes dies e ores qu'eth grop desire.

Podetz telefonar ath numerò 64 00 92 tà concretar.

APREN A ESCRÍUER ARANÉS !

ES SANTS DERA SETMANA

Deluns, 1	Sta. Brigida
Dimarc, 2	Era Candelèra
Dimèrcles, 3	St. Blas
Dijaus, 4	St. Andrèu C.
Diuendres, 5	Sta. Gueta
Dissabte, 6	Martirs deth Japon
Dimenge, 7	St. Ricard

ETH REMOQUET DERA SETMANA

ToTi

NOTICIARI ARANÉS

EDITE:

Centre de Normalisacion
Lingüística dera Val d'Aran.
C/ Sarriulèra num. 8. 2on pis
Telf. 64 00 92
25.530 VIELHA

DIRECTOR:

Josèp Loïs Sans Socasau

COLLABOREN:

Josèp Mas Mas
Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

DIBOISHANT:

Jordi Tremosa

IMPRIMÍS:

Imprenta Vidal
C/ Túnel s/n
25.530 VIELHA

DEPÓSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles e comentaris publicadi en noticiari TOTI, sonqu' expressen era opinion des sòns autors.